trekkelijkheid voor het oog verliezen, zoo het van den nacht op den morgen alle plek en vlek en spikkel uit zijn tijgerachtig bont verloor.

Vergis u dus niet, als ook tot u dat woord van den luipaards vlekken komt, en denk niet aanstonds, dat dit u *niet* raakt, en u *niet* aangaat, omdat geen innerlijk verwijt u aanklaagt.

Misschien is er in steê van *verwijt* wel *zelfbehagen* bij u. Ingenomenheid met allerlei eigenschap van uw karakter. Zekere onderstelling, dat de gewone uitingen van uw hart zelfs prijslijk zijn. Schier een wetenschap dat ge met veel in u moogt pronken.

Pronken zooals de luipaard pronkt, wiens schoon in zijn vlekken ligt. Dat ieder, wien het om zijn huid te doen is, in die plekken en vlekken geniet. Er lof voor heeft en een goed oog. Ze prachtig keurt en er uw naam om zal verheffen.

En dat dit loven van veel in uw hart, en veel in uw karakter, en veel in uw gedraging door anderen er u eindelijk ongemerkt toe geleid heeft om ook u zelven in den spiegel van uw hoog en behaagziek hart, o, zoo schoon in uw huid te vinden; prachtig vooral zooals ge licht en schaduw wisselen ziet om die zich kronkelende vlekken.

——

Ge verstaat, wat dit bedoelt?

Er is altoos tweeërlei groep van zonden in u. Zonden *die ge weet*, en zonden waarvan ge *niet* weet. En nu hebt ge in te zien, dat juist die tweede groep het gevaarlijkst voor u is.

Van de vlekken van den luipaard roept Jeremia *u* toe! U, als kind *van God!* Want er volgt: »*o Jeruzalem*, zult gij niet rein wezen! Hoe lang nog na dezen!" En als ge nu hoort van die vlekken, dan denkt gij, dan denkt een ieder aan zijn zonden *die hij kent*. De driftige aan zijn drift. De geldzieke aan zijn geldzucht. De ijdele mensch aan zijn ijdelheid. De lasterende tong aan haar gifspuwen. De nijdzieke aan zijn benijden. De leugenachtige aan zijn onwaarheden. De wellusteling aan zijn zondige hunkeringen. Kortom, een iegelijk van ons aan zijn speciaal boezemkwaad.

Dat zijn *zijn* vlekken. Daarvan weet hij opperbest, dat hij reeds lang moest gewasschen zijn. Om van die vlekken gewasschen te worden ging zijn gebed rusteloos op. Op het uitwasschen en doen verdwijnen van *die* vlekken heeft hij zelf al des vollers kunst en al de kracht der geestelijke zuurzouten beproefd.

o, Waarlijk van die vlekken hoeft niemand meer hem te zeggen, dát het vlekken op zijn hart, vlekken op zijn persoon en in zijn karakter zijn.

Maar dit nu is niet genoeg.

Het oog, eeniglijk en te uitsluitend op die *u bekende* zonden van uw hart gericht, is vaak stekeblind voor andere, niets minder erge zonden, die op den bodem van uw hart als slangen en als adders omkruipen, en waar ge door een onbegrijpelijke zelfverblinding niets van merkt.

Ja, erger nog.

Onder die groep zonden van uw hart, waar ge geen oog voor hebt, is altoos ook een onderdeel, waar ge in plaats van iets kwaads iets goeds in ziet. Aldus uw eer stellende in wat u eigenlijk uw schande moest zijn.

En dát, dát nu zijn eerst de echte vlekken van den luipaard aan u!

o, Die prachtige huid!

Waar de menschen u om nazien en aanstaren en bewonderen.

Waar ge het zelf, o, zoo goed in hebt, waarin ge geniet, en waarin ge zwelt van zelfbehagen.

En waarvan toch uw God zegt: »Juist van die vlekken moet ge gewasschen worden! o, Jeruzalem, zult ge niet rein zijn! Hoe lang nu dezen!"

——

Dit zit in de motieven, in de drijfveeren, in de beweegredenen van ons laten en ons doen!

Zal het goed zijn, dan moeten die drijfveeren, die beweegredenen, die motieven van ons doen en laten, niet enkel schoon schijnen en schoon voor het oog zijn, maar zulk een schoonheid ook wezenlijk en innerlijk bezitten.

En hieraan nu hapert het telkens!

Er is dan een drijving en strooming van onderen in de diepe wateren van ons hart, en door die drijving komt eigenlijk al wat we doen tot stand.

Maar nu is er buiten die drijving in die diepe onderwateren van ons hart, ook een nadenken over onze drijfveeren, ook een bewust ingaan in onze beweegredenen, ook een berekenen van onze motieven.

En nu gebeurt bij u en bij elk zondaar onveranderlijk dit, dat zoo dikwijls er een onzuivere drijving in de benedenste wateren van zijn hart is, er in zijn nadenkend en uitrekenend bewustzijn een edeler drijfveer en een zuiverder motief voor in de plaats zal schieten.

Dat doet ge niet met opzet. Dat komt vanzelf zoo. Dat is de schaamte in u, om uzelven uw zondig motief te bekennen, en de poging uwer ziel, om, kon het, aan dat slechte motief te ontkomen.

Het is de leugen; maar de leugen die niet in u op zou komen, zoo er geen betere weet in u was, en zoo u geen schaamte bekroop, om u zelven zulk een boos motief te bekennen.

Een *gansch* schaamtelooze verbergt niets meer. Hem zijn zijn drijfveeren om het even.

En hierin nu juist steekt het ontzettend gevaar van ons hart, dat zelfs achter de leugen vaak nog een nobeler motief schuilt; en dat er, gelijk een leugen om bestwil en een leugen uit liefde, zoo ook een zielsleugen, een doorgaande karakterleugen bestaat, die begint met juist uit verkleefdheid der ziel aan het edele en goede voort te komen.

En geven we daar eenmaal aan toe, o, dan weeft die leugen ons allengs een geheele kleedij, waarin we ons uitdossen. Dan gaan we de zoo gevaarlijke kunst verstaan, om onze drijfveeren te blanketten. Aan wat eigenlijk zelfzuchtig was een glimp van liefde te leenen. Aan het ijdele een glimp van wat edel is en rein!

En eindelijk komt het dan zoover, dat we er innerlijk verontwaardigd over worden, als niet ieder een woord van lof heeft voor *de o, zoo prachtige vlekken van onzen luipaard.*

——

Er is *studie* van ons hart noodig, om op het gevaar, dat hierin voor onze zielen schuilt, bedacht te wezen.

Studie van uw hart, eilieve, maakt ge dat?

Let ge op de uitgangen van uw leven? Zoo als de pinken van uw oog uw oogappel bewaren, dat er geen stofje in vliegt, bewaart gij zoo uw hart dat er geen vlekken op komen! Bewaart ge uw hart boven al wat te bewaren is, zooals ge 's nachts uw huisdeur bewaakt? En gelijk ge waakt dat niets giftigs in uw mond komt, hebt ge zoo geleerd ook aan de ingangen en uitgangen van uw hart de wacht te houden?

o, Als iemand een dronkaard is, of erg driftig, of een schandelijk wellusteling, dan ziet ieder de vlekken, en is er geen zelfbedrog, en draagt vriend en vijand loog en droogwater aan, om deze vlekken te doen verdwijnen; en, God zij dank, dan lukt dit ook soms. Dan prikkelt de conscientie. Dan werkt de publieke opinie. Dan dringt het eigenbelang. Want wijl het dan om eer en goeden naam gaat, wordt ieder allengs voorzichtig.

Maar als iemand lijdende is aan stil verborgen zelfzucht; aan nederig aangekleede hoogheid van hart; aan vriendelijke pronkzucht met eigen lieftalligheid en hartelijkheid en minzaamheden; aan ordelievende heerschzucht; aan zacht toegeeflijke plichtverzaking; of aan een strenge stoïcijnsche plichtliefde; — o, dan is het moeilijk om ook maar in te leeren zien, dat dit *vlekken* zijn.

Want dan groeit ons hart er in.

De publieke opinie looft er ons om.

Ondiepe vrienden vinden het zelfs prachtig in ons, dat onze huid zoo sierlijk geplekt en gevlekt is.

En toch, bij Gods kind moet het anders wezen.

»o, Jeruzalem, zult gij niet rein zijn? Hoe lang na dezen!" luidt in den naam van Jehova dan het roepen van zijn profeet aan ons hart!

KUYPER.

Amsterdam, 28 Januari.

Gelijk thans blijkt is in de onderscheidene Lokalen te Amsterdam bij de gehoudene Bijbellezingen en Godsdienstoefeningen van 10 Januari tot ultimo December 1886 gecollecteerd een bedrag van *zeventig duizend gulden*, voor Armen, Eeredienst en Onderwijs.

Een zeker bemoedigend cijfer, zoo men let op het feit, dat op enkele uitzonderingen na, verreweg de meeste Lokaalbezoekers tot de „Kleyne Luyden" van Prins Willem behooren.

Droef steekt hiertegenover het feit af, dat men mannen en vrouwen, die toonen zooveel voor hun beginsel over te hebben, derwijs én hard én ruw de deur der kerk wees, en hun al het genot van de goederen van hun kerk onthoudt.

Tegen aanstaanden Maandag heeft de Kerkeraad der Ned. Geref. Kerk te Amsterdam Gemachtigden saamgeroepen, om te voorzien in de vacaturen van 34 ouderlingen en 27 diakenen. Natuurlijk zijn alle aftredenden herkiesbaar.

Het citatiebiljet is onderteekend door Ds. Renier.

Ook deze week bracht ons weer het bericht van twee kerken, die zich door afwerping van het juk der Synodale Hierarchie, weer eerlijk onder het juk des Heeren hadden gebogen.

Ditmaal waren het *Hijlaard* en *Bunschoten* van waar deze tijding van verlossing kwam, en wat voor beiden een star der hope mag heeten, ook de predikanten dier plaatsen, Ds. Sikkel en Dr. Van Goor, gingen van harte in deze Reformatie voor en meê.

Wel gelukkig mag men de weinige kerken roemen, wier herders thans met deze kloekheid zijn aangedaan.

Herders die achter de schapen aan komen drentelen, is een zoo droef, een zoo ontmoedigend, zoo weinig bezielend tatereel.

Toch zij men niet te hard in zijn oordeel.

Onze ongelukkige predikanten zijn bijna allen door de smeltovens van de Overheidsuniversiteiten doorgegaan, en ge weet, hoe Beets zelf, aan een dier scholen optredend, klaagde dat niets hem zoozeer trof als de jammerlijke karakterschaarschte.

Zulk een vijfjarig verblijf aan zulk een academie is voor iemand die orthodox in een orthodoxe kerk zijn zal, *een zielsbederf*.

Niet voor den Neoloog. Die is er in zijn element.

En ook niet voor den Moderne. Diens papieren rijzen er voortdurend.

Maar wel voor de ongelukkige tobberds, die er half orthodox vandaan moeten komen, en toch den anti-orthodoxen cursus door moeten maken.

Dan hangt men in het treurigst *dualisme*.

Maakt op zijn Ritschl's van het „dualisme" ten leste een kwansuis geleerd systeem.

En gaat de kerk in, om ook daar datzelfde verderfelijk dualisme te „beleven", zooals de heeren in hun germanistische droomen baselen, t. w. het dualisme tusschen den hoog te loven *leeraar* en de diep te onderdrukken *gemeente*.

Komt daar nu later iemands hart tegen op, en voelt hij dat het toch ergerlijk is, derwijs met de Gemeente des Heeren te spelen, o, dan breekt hij wel met die Hierarchie in zijn hart; maar om er ook in zijn pastorie en in zijn positie meê te breken, is nog zoo heel iets anders.

Daartoe is een moed van karakter noodig, die dan in het hart vaak niet gevonden wordt.

En zoo sluit de wond zich dan schijnbaar dicht.

En gaat het van binnen zweren.

Tot het *te* erg wordt, en de buil uitbreekt. En dan ziet men soms verlossing komen.

Verlossing doordien God ze van hun eigen zwakheid afbrengt.

Met opzet zwegen we de laatste weken van eene gebeurtenis, die onder 's Heeren volk zoo bitter droeven indruk heeft gemaakt.

Vooral voor ons persoonlijk waren er te pijnlijke herinneringen aan verbonden, om niet liefst het zwijgen te doen tot wat zoo onverkwikkelijken indruk gaf van gemis aan karaktertrouw en edeler zin.

Koster der Nieuwe kerk te Amsterdam was, gelijk men weet, de heer Karres.

Hij was dit geworden, omdat men te Amsterdam er prijs op stelde, vooral in de Nieuwe kerk een koster aan het hoofd te hebben staan, in wien men onbeperkt vertrouwen kon stellen, en op wien men althans in zake het Vrij Beheer onvoorwaardelijk rekenen kon.

Vandaar dat er te zijner tijd zoo warm voor de benoeming van den heer Karres geijverd is.

Immers Karres was, eer hij koster wierd, een der groote vocalen van de orthodoxe partij, die met hand en tand in en buiten den Kerkeraad voor Vrij Beheer ijverde.

Sinds 1869 had *hij* vooral zich op den voorgrond gesteld. In *hem* zag ieder een warm, druk en zelfs luidruchtig pleitbezorger van de rechten der gemeente.

Onder de diakenen stond hij als tolk en woordvoerder van de „Vrijbeheerders" vooraan.

Een overtuiging die zelfs zoo algemeen was, dat men in 1875 den heer Karres tot lid der Commissie benoemde, die tegenover de toenmalige aanmatigingen van het Classicaal Bestuur ons Vrij Beheer regelen en verdedigen zou.

Karres koster, scheen dus te beloven, dat er een man van karakter en beginsel op den Dam voor het Vrij Beheer waken zou.

En wat is thans gebeurd?

Nadat de heer Karres op 6 Januari 1886 nogmaals eene pertinente schriftelijke belofte had afgelegd, om in geen geval andere orders dan die van zijn oude Kerkvoogden te gehoorzamen, heeft hij kunnen goedvinden in de donkere Decemberdagen, plotseling, in overleg met de tegenpartij en met de politie, de voorstanders van het Vrij Beheer ter deure uit te zetten, en de sloopers van het Vrij Beheer binnen te laten.

Er is meer dan één veste die door verraad aan de poorte viel.

Daarom is men gewoon juist aan de gewichtigste poorte een van zijn beste mannen te plaatsen, wier beslist en kras woord van vroeger dagen de beste kansen op trouw aan het vaandel biedt.

Helaas, waar meerder bezweek is hier ook minder uitgegleden, en nadat de Vossen en de Krayenbelts het Vrij Beheer verraden hadden, is ook Karres zijn voorgangers gevolgd 1).

——

Doch, helaas, ook hierbij bleef het niet.

Een eerste tatereel van „verraderie" had de Nieuwe kerk reeds opgeleverd, toen op 4 Januari 1886 de heeren Van der Dussen en Westhoff met politie tegen Dr. Rutgers optraden.

Immers beide deze heeren waren predikanten, die zich in 1879 en 80 met ijver bij de Gereformeerde partij hadden aangesloten; die voor een ieder van hun aanhoorigheid tot die partij hadden doen blijken; en die zelf wisten hoe ze, in fellen strijd tegen de Irenischen, uitsluitend door de Gereformeerden (zij het ook niet door allen) te Amsterdam beroepen waren.

Goede trouw deed dus verwachten, dat ze, eenmaal te Amsterdam opgetreden, de rechten dier Gereformeerden zouden voorstaan en verdedigen. En mocht het al zijn, dat ze, eenmaal te Amsterdam, hun inzichten wijzigden of van overtuiging omliepen, dan bleef nog altoos de eisch der *kieschheid* bestaan, dat *zij* althans niet op den voorgrond zouden treden, indien iets *tegen* de Gereformeerden moest ondernomen worden.

Dit *niet* te hebben gevoeld; hiervan *geen besef* te hebben gehad; ja, veeleer den prikkel van een vleeschelijk begeeren te hebben gekend, om hierbij vooraan te staan, werpt, ook zonder dat wij er een woord van zeggen, reeds genoegzaam somber floers over de waardigheid van het ambt dezer Dienaren.

Maar dat zulke mannen de cynische onbeschaamdheid zoo ver zouden drijven, om met *politiemacht* op te treden tegen een man als Dr. Rutgers, met wien misschien beiden wel eertijds hun „gereformeerde" correspondentie voerden, dit had toch niemand verwacht.

Dit ging voor wie karakters bestudeert, en daarbij liefst geniet van schoone trekken, alle kerf van den boozen maatstok te buiten.

——

En toch, nóg droever is beleeld, beleefd in diezelfde Nieuwe kerk.

Immers de dagbladen verhaalden ons voor korte dagen, hoe, nadat de Synodale heeren, met hulp van Karres daar weer waren binnengeslopen, in het lokaal aan den Dam, een ovatie aan Vos is gebracht.

Nu op zichzelven hebben we hier; ook al wierd Westhoff hierbij wel wat al te zeer vergeten; niets op tegen.

De Synodale Hierarchie is aan Vos waarlijk wel een plasdankje schuldig; want Vos en Koch hebben het met Lun beiden gedaan, en reeds voor maanden wezen we op de ondankbaarheid die er instak, om bij elke professorale benoeming van Synodale zijde, altoos weer Vos te passeeren.

We zeggen dit niet spottend, maar in ernst.

Vos' toestand voor zijn broederhart, voor zijn conscientie, in zijn ziele, vinden we schriklijk. Voor geen goud ter wereld zouden we in zijn schoenen willen staan.

Hij bracht offers, die onder Christenen geen man van eer brengen mag.

Maar dit is zijn zaak, en niet de zaak der Synodale Hierarchie.

Die is door hem geholpen.

Voor *die* heeft hij zich afgesloofd.

En als men dan weet, dat Vos dit gansche jaar bijna alles alleen heeft moeten doen, omdat er niemand in het Classicaal Bestuur zat, flink genoeg om terdege te helpen, dan voelt men, hoe hoog op Synodaal standpunt, Vos' verdiensten staan.

Had dus de Synode Vos voorgedragen als extraordinair professor, of hem bezoldigd Synodaal pensionaris gemaakt, of ook een post in het leven geroepen van *Groot-Synodaal-Inquisiteur*, om beurtelings naar alle plaatsen te trekken, waar iets aan het handje was, we zouden gezwegen hebben; want iets van dien aard, een soort *Hierarchische ridderorde* had Vos op het Synodale standpunt metterdaad verdiend.

Maar wat heeft men nu in steê hiervan gedaan?

Heeft men hem *een Bijbel* aangeboden?

Natuurlijk, dat ging niet. Men vereert geen Bijbel aan iemand, die juist lijnrecht tegen hen die voor Gods Woord streden is ingegaan.

Neen, men heeft blijkbaar *symbolisch* willen handelen.

Geen eeretitel bood men hem, en geen ruimer inkomen, neen maar een *symbolische* hulde moest hem gebracht.

En toen ja, is het geschied, dat men, in zeer onbetamelijke symboliek vervallende, op den Dam, in het zooveel besproken lokaal aan de Nieuwe kerk, plechtiglijk aan Vos heeft omgehangen *het vel van een verscheurend dier*.

Een bonte dierenpels is hem cadeau gemaakt.

En den man, wiens eigen naam van Vos reeds dit gansche jaar zoo droeve symboliek in zich droeg; en die heel het land door nu bekend staat als iemand, die aan zijn broederhart en aan zijn menschelijk gevoel het zwijgen heeft opgelegd, om ten behoeve der Synodale Hierarchie, zijn broederen in de vacht te vliegen,... dien man hangt men, in symbolischen zin, nu een huid om de schouders, waar de reuke van het wilde dier nog aan zit.

Natuurlijk is niet *die* symboliek bedoeld.

Integendeel, bedoeld kan door de gevers alleen zijn, *wat warmte aan te brengen aan het wat al te koud geworden hart*, dat zooveel van zijn liefdegloed geblusch had.

Maar de historieschrijver heeft toch ook een symbolisch oog, haast zeiden we een symbolisch reukorgaan.

En als het dan op het historieblad zal beschreven worden:

. . . . „In den jare 1886, toen het winter was, is het in de goede stad van Amstelredam komen te passeeren, dat een der Dominees Vos heette, en deze Dominee Vos wreedelijk, als stake in zijn borst geen menschen- en geen broederhart meer, zijn broederen in de vacht vloog en hun het hart openscheurde. En toen het daarop dat jaar in December wederomme winter werd, hebben de naastzijnde vrienden van dezen geweldenaar hem uit erkentelijkheid voor zijn drukke besogne in deze misselicke zake de pels otte het vel van een verscheurend dier gepresenteerd en in hun saamvergaderinge om de schouders gehangen" . . . .

dan zal elk lezer er toch bij denken, en meer dan één er bij fluisteren: »Dit was meer dan casueel!"

En dat te sterker, zoo men er dan bij zal vertellen, dat de man die dit vel van een wild dier om Vos' schouders hing. . . . geen ander was. . . . dan. . . . *de heer Lütge!*

De man die onder al zijn geestverwanten in het opspeuren van den symbolischen zin der dingen misschien het verste gaat.

Waar men dan nog bij vertelt, dat zelfs dit vel van een wild dier voor Vos nog te klein was.

Doch genoeg!

Spotten we niet verder.

Waarlijk, de Synodalen hadden beter op hun tellen moeten passen, om zich niet derwijs bloot te geven.

En ook Lütge had zich nooit tot zoo iets moeten leenen.

Want zie, dat het Lütge zijn moest, die in naam der Synodale Hierarchie Vos den hairigen tabberd voor haar dusgenaamde redding omhing, dát is om de nagedachtenis van Kohlbrügge, die door diezelfde Synodale Hierarchie *kerkelijk vermoord* is, erger dan stuitend.

Toen onlangs de Modernen te Amsterdam saam waren om hun kansen bij de aanstaande kerkelijke verkiezingen te bespreken, wierd ook de vraag opgeworpen, op wat wijs men van de Gereformeerden af kon komen.

Die hadden sinds 1869 in den weg gestaan, en die waren het dus, die thans *uit den weg moesten geruimd*.

Nu was die bezorgdheid, gelijk we herhaaldelijk verzekerden, volmaakt overbodig.

Wie ter wereld zou er onder de Gereformeerden nog aan denken, om zijn wettigen Kerkeraad voorbijloopend, meê te gaan ijveren voor de oprichting van een sectie Synodale politie.

En toch: *De Amsterdamsche sectie van de Synodale politie*, dat en niets anders is het wat Ds. Lutge en Ds. Aalders deze maand als college representeeren.

Let op die namen.

Ds. Lütge, die om zijn verset te Nederhorstenberg tegen de Synode, en daarom alleen, herwaarts is beroepen. Zoogenaamd leerling van den door de Synodale Hierarchie uitgeworpen Kohlbrügge.

En naast hem Ds. Aalders, die, toen hij in Kampen stond, het altoos met onze vrienden eens was, en bijna niemand ontmoeten kon, of hij was met zijn sympathiebetuigingen, o, zoo gul en zoo milddadig.

Welnu, op bovengemelde vergadering van Modernen wierd dan gevraagd, hoe men de Gereformeerde stemgerechtigden *uit den weg zou ruimen*.

En in het midden van die Moderne loochenaars van onzen Heer, wierd toen smadelijk verzekerd: „o, Hebt daar geen zorg voor, *daar is de Kerkeraad in zijn tegenwoordige samenstelling goed voor!*"

Schriklijk, niet waar!

Als in een vergadering van ongeloovigen gevraagd wordt: „Wie zal die strijders voor Koning Jezus uit den weg ruimen?" dan durft men het daar, met een lach om den mond, dien ieder begrijpt, rond, flink, ja, luide uitspreken: „Daar zijn die broertjes goed voor!"

En toen dacht ieder aan Vos en *tutti quanti*; nu, helaas, reeds door Lütge en Aalders gerepresenteerd.

o, Een man als Aalders heeft men van stapje tot stapje kunnen zien vallen.

Eerst hield hij zich buiten stemming.

Toen teekende hij nog *qualitate qua*, als om te zeggen: „Het gaat mij tegen mijn hart.".

Wat later protesteerde hij nog even.

Maar nu is alles uit.

Nu gaat er *alles* meê door. Want ja, door Lütge en door Aalders onderteekend is aan aan Ds. P. van Son c. s. dit stuk nu onlangs rondgezonden:

Amsterdam, 13 Januari 1887.

De Bijzondere Kerkeraad (in zijne tegenwoordige samenstelling) der Nederd. Herv. Gemeente alhier,

gezien hebbende, dat een nieuw Kerkgenootschap in het leven is geroepen onder den naam van »Nederduitsche, Gereformeerde Kerk (Doleerende)",

vernomen hebbende, dat dit zou geschied zijn met Uwe medewerking,

richt bij deze de navolgende vragen tot U:

1. *Hebt Gij medegewerkt tot het oprichten dier nieuwe gemeenschap?*

2. *Zijt Gij lid van den Kerkeraad dier zich noemende: Nederd. Geref. Kerk (Doleerende)?*

en verzoekt U, binnen den termijn van drie dagen na dagteekening dezes, schriftelijk antwoord te willen inzenden aan den eerst ondergeteekende (Kosterij der Nieuwe Kerk).

Bijaldien Gij zoodanig antwoord niet doet toekomen, zal Uw zwijgen als bevestigend worden aangemerkt.

De Bijzondere kerkeraad der Nederd. Herv. Gemeente in zijne tegenwoordige samenstelling:

H. A. J. LÜTGE,
h. t. Praeses.
W. J. G. AALDERS,
h. t. Scriba.

Hoe diep mannen toch zinken kunnen.

Handlangers der Synodale inquisitie, en dat dezelfde mannen, die er eertijds zoo hartig en soms met gloed in het oog tegen getuigden!

Over den zin en de beteekenis van den naam „Gereformeerd", werd in de Inleiding tot het *Gereformeerd Kerkelijk Congres* onder meer dit gezegd:

„Broeders, laat ons onszelven toch rekenschap geven van wat dit ernstig samenzijn beteekent. ‚Gereformeerd' noemt zich al wat herwaarts opkwam, maar ik bidde u, geeft u toch rekenschap wat er in dien kostelijken naam ligt.

Versmaadt ge daarbij beeldspraak niet, denkt u dan 's Heeren heiligheden, of wilt ge, al de deugden en werkingen van het Eeuwige Wezen, als tot een geheel ineengezet en opgetrokken tot een schoongebouwd paleis met veel verborgen schatkameren. En niet waar, dan zijn er bij zulk een paleis voorbijgangers, die niet dan het schoon van de gevels en transen aanschouwen, en het licht door de vensters zien schitteren, en de torens van verre tellen; en toch ook zoo reeds genieten in den aanblik van dit schoon; dan zijn er anderen die op schidwacht staan, en reeds iets dichter naderen en aan het paleis verbonden zijn, maar toch ook niet er ingaan; dan zijn er portiers en lakeien en trawanten die er wel ingaan, maar slechts de gangen en portalen betreden; dan zijn er kamerheeren, die nog verder doordringen en al het sieraad der vertrekken aanschouwen; maar dan zijn er eindelijk ook boven deze nog vertrouwelingen en metgezellen des Vorsten, die hij nog dieper inleidt in zijn verborgen schatkameren en aan wie hij al zijn heerlijkheid toont. En zoo nu gaat het toe ook met de waarheid des Heeren HEEREN. Er zijn Christenen, die het schoon gebouw er van nooit anders dan *van buiten* bezien, en toch genieten in de pracht der evenredigheden; er zijn er die er bij dagen en bij nachten voor op schildwacht loopen, maar er nooit zijn ingegaan; er zijn er die er rusteloos de paden en gangen van doorkruisten; er zijn er die er de binnenkameren van kennen; maar er zijn er eindelijk ook, aan wie de Heere een blik heeft gegund in zijn verborgen tresoren; en wel bezien zijn alleen die laatsten gereformeerd.

Als ik niet meer strijd of de Christelijke religie wel waar is, maar dien strijd in de vlakke ligging van mijn ziel achter mij heb; als ik niet meer het geloof najaag om het deugdenooit van zijn takken te plukken; als ik niet meer, om mijn ziel voor eeuwig te redden, de wereld verzaak; als ik af ben van de onrust onzer methodisten; ja, als ik zelfs niet meer in den Middelaar

---

1) De verklaring door den heer Karres op 6 Januari 1886 geteekend, was van dezen inhoud:

»Ik ondergeteekende herroep hiermede mijne verklaring, zoo straks in bijzijn van twee getuigen afgelegd, dat ik die Kerkeraadsleden der Kerkelijke Commissie, over wie door het Classicaal Bestuur in hunne hoedanigheid van predikant, ouderling of diaken eene voorloopige schorsing is uitgesproken, ook niet langer als feitelijk en rechtens fungeerende leden der Kerkelijke Commissie erkennen kan, en verklaar alsnu, dat ik alle leden der Kerkelijke Commissie, en dus ook de geschorste Kerkeraadsleden, alsnog erken als zijnde als leden der Kerkelijke Commissie nog rechtens in functie, en als hebbende in die qualiteit geheel dezelfde macht als vóór hunne schorsing; voorts dat ik de beslissing der Kerkelijke Commissie over de gevolgen, die de schorsing, door het Classicaal Bestuur toegepast, van de leden die geschorst zijn ten opzichte van hunne rechten en bevoegdheid in zake het Beheer der kerkelijke goederen zal hebben, onvoorwaardelijk accepteer, en zonder mij aan de orders of bevelen van wie ook anders te houden, van nu af *niet* handelen zal zonder uitdrukkelijken last van de HH. Rutgers, Van Loon en Meyer, en de bevelen van deze drie heeren als Subcommissie der Nieuwe Kerk stipt en onvoorwaardelijk zal opvolgen.

6 Januari '86.

(w. g.) J. KARRES."

Niemand zal beweren dat gehoorzaamheid aan Gods Woord hier tot ingaan tegen deze belofte dwong.